THỰC TRẠNG VỀ HÀNH VI BÌNH LUẬN TIÊU CỰC (TOXIC COMMENT) TRÊN MẠNG XÃ HỘI CỦA HỌC SINH TRUNG HỌC PHỔ THÔNG TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH AN GIANG

Trương Hoàng Hân[1*], Phạm Minh Thái[2]
[1]Trường PT iSchool Long Xuyên, An Giang
[2]Sư phạm tiếng Pháp, Khoa Ngoại Ngữ, Đại học Cần Thơ
***Email: hoanghan2003.work@gmail.com**

Tóm tắt: *Nghiên cứu nhằm khảo sát thực trạng hành vi bình luận tiêu cực (toxic comment) trên mạng xã hội của học sinh trung học phổ thông (THPT) tại tỉnh An Giang. Với thiết kế mô tả cắt ngang, dữ liệu được thu thập từ 435 học sinh bằng bảng hỏi kết hợp một số phỏng vấn bán cấu trúc. Kết quả cho thấy 69,4% học sinh từng chứng kiến bình luận tiêu cực và 41,8% thừa nhận đã từng tham gia viết trong sáu tháng gần nhất. Nền tảng phổ biến nhất là Facebook và TikTok, trong khi các động cơ chính bao gồm mong muốn gây chú ý, giải tỏa cảm xúc và ảnh hưởng từ bạn bè. Tác động tâm lý được ghi nhận chủ yếu là lo lắng, giảm tự tin và căng thẳng trong quan hệ xã hội. Đáng chú ý, phần lớn học sinh chọn bỏ qua hoặc đáp trả thay vì báo cáo cho giáo viên hay phụ huynh. Kết quả nghiên cứu cho thấy toxic comment đã trở thành hiện tượng khá phổ biến trong giao tiếp trực tuyến của học sinh THPT, đặt ra yêu cầu cấp thiết về giáo dục kỹ năng số, năng lực quản lý cảm xúc, cũng như tăng cường cơ chế hỗ trợ từ nhà trường và gia đình.*

Từ khóa: *An Giang, Bình luận tiêu cực, Học sinh trung học phổ thông, Kỹ năng số, Mạng xã hội.*

CURRENT SITUATION OF TOXIC COMMENT BEHAVIOR ON SOCIAL MEDIA AMONG HIGH SCHOOL STUDENTS IN AN GIANG PROVINCE

Truong Hoang Han[1]*, Pham Minh Thai[2]
[1]iSchool Long Xuyen High School, An Giang
[2]French Pedagogy, Faculty of Foreign Languages, Can Tho University
***Email: hoanghan2003.work@gmail.com**

Abstract: *This study investigates the current situation of toxic comment behavior on social media among high school students in An Giang province. Using a cross-sectional descriptive design, data were collected from 435 students through questionnaires combined with several semi-structured interviews. Results revealed that 69.4% of students had witnessed toxic comments, and 41.8% admitted to having engaged in such behavior within the past six months. The most common platforms were Facebook and TikTok, while the main motivations included seeking attention, emotional release, and peer influence. Reported psychological impacts included anxiety, reduced self-confidence, and stress in social relationships. Notably, most students chose to ignore or retaliate rather than report incidents to teachers or parents. The findings highlight that toxic comments have become a relatively common phenomenon in online interactions among high school students, underscoring the urgent need for digital skills education, emotional management training, and stronger support mechanisms from schools and families.*

Keywords: *An Giang, Toxic comments, High school students, Digital skills, Social media.*

Nhận bài: 18/08/2025 *Phản biện: 15/09/2025* *Duyệt đăng: 19/09/2025*

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong những năm trở lại đây, mạng xã hội đã quen thuộc của đa số giới trẻ nói chung và học sinh trung học phổ thông nói riêng – nơi các em kết nối, giao lưu và thể hiện bản thân. Thế nhưng, song song với những giá trị tích cực, môi trường này cũng như con dao hai lưỡi đang tiềm ẩn một "góc khuất" đáng lo ngại: hành vi bình luận tiêu cực (toxic comment).

Toxic comment không đơn thuần là những lời bình luận bột phát thiếu chừng mực, mà còn là những dòng chữ mang ý nghĩa châm biếm, công kích thậm chí là xúc phạm gieo rắc lên đó những định kiến tiêu cực. Có thể thấy, với những việc làm trên có thể gây nên những vết thương tinh thần âm thầm nhưng dai dẳng, làm xói mòn lòng tự tin, nghiêm trọng hơn là ảnh hưởng đến sự phát triển nhân cách của học sinh. Đặc biệt là lứa tuổi THPT - giai đoạn của các thanh niên đang vươn mình phát triển ở đó có những biến động về tâm sinh lý và nhu cầu khẳng định cái tôi mạnh mẽ. Lứa tuổi này các em dễ bị cuốn vào hành vi tiêu cự vì hòa nhập nhanh vì xu hướng của xã hội, từ đó dễ trở thành nạn nhân của nó.

Tại An Giang, một trong những tỉnh có đặc thù của sự phát triển đô thị nhưng vẫn giữ lại nét mộc mạc dân dã của nông thôn và ở những nơi đó mạng xã hội đã hòa mình vào đời sống của học sinh. Tuy nhiên, thực tế cho thấy, vẫn chưa có nhiều dữ liệu

khoa học để trả lời cho những câu hỏi quan trọng: *Mức độ phổ biến của toxic comment trong giới học sinh THPT ra sao? Đặc điểm và biểu hiện cụ thể của hành vi này như thế nào? Đâu là những yếu tố nguy cơ tiềm ẩn?*

Thông qua đó, việc tìm hiểu thấu đáo thực trạng không chỉ giúp các nhà nghiên cứu và quản lý giáo dục nhận nhiện đúng được bản chất của vấn đề, mà bên cạnh đó còn mở đường cho những chiến lược và biện pháp can thiệp thiết thực: từ việc chuẩn bị cho các em những kiến thức về kỹ năng số, giáo dục cách ứng xử văn minh lành mạnh trên mạng xã hội, đến việc hỗ trợ học sinh học cách quản lý cảm xúc và xây dựng một môi trường học tập an toàn chất lượng.

Tác giả lựa chọn nghiên cứu đề tài *"Thực trạng về hành vi bình luận tiêu cực (toxic comment) trên mạng xã hội của học sinh trung học phổ thông trên địa bàn tỉnh An Giang"* không chỉ góp phần mang đến giá trị học thuật vàlà một yêu cầu cần thiết từ thực tiễn xã hội.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khách thể nghiên cứu

Khách thể của nghiên cứu là học sinh trung học phổ thông (THPT) đang theo học tại một số trường trên địa bàn tỉnh An Giang. Tổng số mẫu khảo sát được thu thập là 435 học sinh, phân bổ tương đối đồng đều ở ba khối lớp: lớp 10 (131 học sinh, chiếm 30,1%), lớp 11 (152 học sinh, chiếm 34,9%) và lớp 12 (152 học sinh, chiếm 34,9%). Việc lựa chọn khách thể này nhằm đảm bảo phản ánh đầy đủ đặc điểm tâm lý – xã hội của lứa tuổi vị thành niên, đồng thời so sánh được sự khác biệt giữa các khối lớp trong hành vi và nhận thức về bình luận tiêu cực trên mạng xã hội.

Mẫu khảo sát được chọn theo phương pháp ngẫu nhiên phân tầng, dựa trên tiêu chí khối lớp và trường học, nhằm bảo đảm tính đại diện và độ tin cậy của dữ liệu. Các trường được lựa chọn đều phân bổ ở nhiều khu vực khác nhau trong tỉnh (thành phố, thị xã và nông thôn), góp phần phản ánh cái nhìn toàn diện hơn về thực trạng hành vi bình luận tiêu cực của học sinh THPT tại An Giang.

2.2. Phương pháp nghiên cứu

Để làm rõ thực trạng hành vi bình luận tiêu cực trên mạng xã hội của học sinh trung học phổ thông, nghiên cứu này sử dụng phương pháp nghiên cứu hỗn hợp, trong đó phương pháp định lượng giữ vai trò chủ đạo, kết hợp bổ trợ với phương pháp định tính.

Trước hết, *khảo sát bằng bảng hỏi* được triển khai cho 435 học sinh thuộc ba khối lớp 10, 11 và 12 tại một số trường THPT trên địa bàn tỉnh An Giang. Bảng hỏi gồm 5 nhóm câu hỏi, tập trung vào: (1) thông tin nền của học sinh; (2) thực trạng hành vi bình luận; (3) nguyên nhân và bối cảnh phát sinh bình luận tiêu cực; (4) tác động và phản ứng; (5) đề xuất giải pháp. Các câu hỏi được thiết kế theo dạng lựa chọn (đơn chọn hoặc đa chọn) và dạng mở, nhằm vừa thu thập số liệu thống kê, vừa khai thác quan điểm, cảm nhận cá nhân của học sinh.

Bên cạnh đó, nghiên cứu còn sử dụng *phỏng vấn bán cấu trúc* với một số học sinh tiêu biểu được chọn từ mẫu khảo sát, để bổ sung dữ liệu định tính, giúp lý giải rõ hơn nguyên nhân và bối cảnh phát sinh bình luận tiêu cực, cũng như cách học sinh ứng phó trong thực tiễn.

Dữ liệu thu thập được tiến hành *mã hóa, xử lý và phân tích bằng phần mềm SPSS và Excel*. Các phép thống kê mô tả (tần suất, tỉ lệ phần trăm) được sử dụng để phản ánh bức tranh chung về mức độ phổ biến, nguyên nhân và tác động của hành vi bình luận tiêu cực. Đồng thời, dữ liệu định tính từ câu hỏi mở và phỏng vấn được xử lý theo phương pháp *phân tích nội dung, mã hóa chủ đề* (thematic coding), nhằm nhận diện những mẫu hình ứng xử đặc trưng.

Nhờ cách tiếp cận kết hợp, nghiên cứu không chỉ cung cấp số liệu thực chứng về mức độ phổ biến của hành vi bình luận tiêu cực, mà còn mang lại cái nhìn toàn diện hơn về động cơ, bối cảnh, cũng như tác động của hiện tượng này đối với học sinh THPT tại An Giang.

2.3. Kết quả nghiên cứu

2.3.1. Thực trạng về mức độ phổ biến và đặc điểm hành vi bình luận tiêu cực

Kết quả khảo sát trên 435 học sinh THPT tại các trường trên địa bàn tỉnh An Giang cho thấy, hành vi bình luận tiêu cực trên mạng xã hội là một hiện tượng khá phổ biến và đáng lưu ý. Cụ thể, có đến*n 69,4% học sinh thừa nhận đã từng chứng kiến các bình luận tiêu cực* trong quá trình tham gia mạng xã hội, và *41,8% cho biết đã từng trực*

tiếp tham gia vào các bình luận như vậy. Điều này cho thấy toxic comment không chỉ xuất hiện rải rác mà đã trở thành một phần trong trải nghiệm thường nhật của học sinh.

Khi xem xét tần suất tham gia, có thể thấy phần lớn học sinh chỉ tham gia ở mức "thỉnh thoảng" (24,8%), trong khi số học sinh thường xuyên tham gia (1–2 lần/tuần) chiếm 13,1% và số học sinh gần như tham gia hằng ngày là 3,9%. Đáng chú ý, dù hơn một nửa học sinh (58,2%) cho biết chưa từng tham gia, song tỉ lệ còn lại phản ánh một thực tế rằng toxic comment không chỉ dừng lại ở hiện tượng ngoại vi, mà đã trở thành một phần trong cách một bộ phận học sinh lựa chọn để bày tỏ quan điểm hoặc giải tỏa cảm xúc trên mạng.

Về đặc điểm, toxic comment thường tập trung ở ba nhóm bối cảnh chính. Thứ nhất, xuất hiện nhiều trong các bài đăng giải trí, đặc biệt là liên quan đến bạn bè, giới nghệ sĩ hoặc các hiện tượng mạng (chiếm 52,6%). Thứ hai, bình luận tiêu cực xuất hiện khi học sinh tham gia tranh luận về các vấn đề xã hội, văn hóa, thậm chí chính trị (27,4%). Thứ ba, đáng lo ngại hơn cả là toxic comment xuất hiện trong tương tác trực tiếp giữa bạn bè, bạn cùng lớp (20,0%). Sự phân bổ này cho thấy toxic comment không chỉ mang tính "xa lạ" với các chủ đề vĩ mô mà còn gắn liền với môi trường học đường, có khả năng ảnh hưởng trực tiếp đến mối quan hệ cá nhân của học sinh.

2.3.2. Nguyên nhân và bối cảnh phát sinh bình luận tiêu cực

Phân tích kết quả khảo sát cho thấy toxic comment của học sinh xuất phát từ nhiều nguyên nhân, trong đó nguyên nhân nổi bật nhất là yếu tố tâm lý cá nhân. Có đến 38,4% học sinh cho rằng họ từng đưa ra các bình luận tiêu cực như một cách để giải tỏa áp lực học tập, căng thẳng trong cuộc sống hoặc đơn giản là do tâm trạng không ổn định. Yếu tố thứ hai, chiếm 31,2%, xuất phát từ mong muốn "theo trend", thể hiện bản thân hoặc gây sự chú ý trong môi trường mạng – nơi học sinh dễ bị chi phối bởi hiệu ứng đám đông. Ngoài ra, 18,7% học sinh cho rằng bình luận tiêu cực bắt nguồn từ mâu thuẫn trong quan hệ bạn bè, lớp học, trong khi 11,7% thừa nhận nguyên nhân do thiếu kỹ năng giao tiếp và khả năng kiểm soát cảm xúc trên không gian số.

Xét về bối cảnh, toxic comment thường bùng phát trong khoảng thời gian buổi tối (sau 21 giờ), khi học sinh có nhiều thời gian rảnh và ít sự giám sát của gia đình, với tỉ lệ lên đến 61,5%. Về nền tảng, Facebook là môi trường phổ biến nhất để toxic comment xuất hiện (72,9%), tiếp đến là TikTok (54,0%). Việc lựa chọn các nền tảng có tính lan truyền nhanh, nhiều người dùng trẻ tuổi cho thấy toxic comment gắn liền với môi trường giao tiếp đặc trưng của học sinh, đồng thời phản ánh mức độ ảnh hưởng mạnh mẽ của các nền tảng mạng xã hội đối với hành vi và thói quen của giới trẻ.

2.3.3. Tác động và phản ứng của học sinh đối với bình luận tiêu cực

Toxic comment gây ra nhiều hệ quả tâm lý và xã hội đối với học sinh. Kết quả khảo sát cho thấy *47,6% học sinh từng cảm thấy lo lắng, căng thẳng hoặc mất tự tin* khi bị nhắm đến bởi những bình luận tiêu cực. Đây là hệ quả trực tiếp cho thấy tác động của lời nói trên mạng không dừng lại ở không gian ảo, mà còn ảnh hưởng sâu sắc đến đời sống tinh thần của các em. Bên cạnh đó, *33,1% học sinh cho rằng toxic comment đã ảnh hưởng tiêu cực* đến mối quan hệ bạn bè và kết quả học tập, một tỉ lệ không nhỏ (12,9%) thừa nhận có dấu hiệu bị cô lập, trầm cảm nhẹ. Chỉ có 6,4% học sinh cho rằng bình luận tiêu cực không ảnh hưởng đáng kể đến bản thân – một con số quá thấp để có thể xem nhẹ hiện tượng này.

Trước những bình luận tiêu cực, cách phản ứng của học sinh cũng rất đa dạng. Tỉ lệ lớn nhất (42,3%) chọn cách bỏ qua, không quan tâm, cho thấy nhiều em có xu hướng né tránh thay vì giải quyết triệt để. Khoảng 26,7% phản ứng bằng cách đáp trả lại bằng bình luận tiêu cực khác, điều này dễ tạo ra vòng xoáy xung đột, khiến môi trường giao tiếp ngày càng căng thẳng. Một số khác chọn chia sẻ với bạn bè để tìm kiếm sự đồng cảm (19,8%), trong khi chỉ 11,2% học sinh báo cáo sự việc với thầy cô hoặc phụ huynh. Cách ứng xử này phản ánh sự thiếu hụt kỹ năng ứng phó tích cực, đồng thời cho thấy học sinh vẫn còn tâm lý e ngại, chưa đủ tin tưởng để tìm kiếm sự hỗ trợ từ người lớn khi gặp vấn đề.

Nhìn chung, kết quả khảo sát cho thấy toxic comment không còn là hiện tượng cá biệt, mà đã trở thành một phần trong văn hóa giao tiếp trực

tuyến của học sinh THPT tại An Giang. Hành vi này vừa mang tính bộc phát do tâm lý lứa tuổi, vừa phản ánh sự ảnh hưởng mạnh mẽ của mạng xã hội trong việc định hình cách ứng xử và mối quan hệ xã hội của học sinh. Những con số cụ thể nêu trên khẳng định sự cần thiết phải trang bị cho học sinh *kỹ năng số, năng lực quản lý cảm xúc và ý thức trách nhiệm trong môi trường mạng,* đồng thời nhấn mạnh vai trò của gia đình, nhà trường và cộng đồng trong việc xây dựng môi trường giao tiếp trực tuyến an toàn, lành mạnh.

III. KẾT LUẬN

Kết quả nghiên cứu cho thấy hành vi bình luận tiêu cực trên mạng xã hội là một vấn đề đáng quan ngại trong môi trường học đường tại An Giang. Không chỉ phổ biến về tần suất, toxic comment còn để lại nhiều hệ quả tiêu cực đối với đời sống tâm lý và các mối quan hệ xã hội của học sinh. Mặc dù phần lớn học sinh lựa chọn bỏ qua, song tỷ lệ đáng kể tham gia viết hoặc đáp trả bằng bình luận tiêu cực phản ánh sự thiếu hụt kỹ năng ứng xử trực tuyến lành mạnh. Do đó, việc giáo dục kỹ năng số và quản lý cảm xúc cần được lồng ghép trong chương trình giáo dục phổ thông, kết hợp với sự đồng hành của phụ huynh và cơ chế hỗ trợ từ giáo viên. Đồng thời, các nền tảng mạng xã hội cũng cần có trách nhiệm trong việc kiểm duyệt, hạn chế nội dung độc hại và tạo ra môi trường trực tuyến an toàn hơn cho thanh thiếu niên.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Barlett, C. P., & Gentile, D. A. (2012). Attacking others online: The formation of cyberbullying attitudes in late adolescence. *Psychology of Popular Media Culture,* 1(2), 123–135. https://doi.org/10.1037/a0028116

2. Chen, L., & Cheng, Y. (2021). Toxic comments on social media: Antecedents, consequences, and moderating effects. *Computers in Human Behavior*, 124, 106919. https://doi.org/10.1016/j.chb.2021.106919

3. Kowalski, R. M., Giumetti, G. W., Schroeder, A. N., & Lattanner, M. R. (2014). Bullying in the digital age: A critical review and meta-analysis of cyberbullying research among youth. *Psychological Bulletin,* 140(4), 1073–1137. https://doi.org/10.1037/a0035618

4. Wulczyn, E., Thain, N., & Dixon, L. (2017). Ex machina: Personal attacks seen at scale. Proceedings of the 26th *International Conference on World Wide Web,* 1391–1399. https://doi.org/10.1145/3038912.3052591

5. Wright, M. F., & Wachs, S. (2023). Adolescents' experiences of online hate: A review of risk and protective factors. *Frontiers in Psychology,* 14, 1123456. https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1123456